

MEIE KODU

Ilmub São Paulo Eesti A. ja H. Selts „Uus Kodu“

Kirjastus-osakonna väljaandel, 6 korda aastas.

Caixa Postal 3530

3. aastakäik

Abril

2 (15)

Siinseid kirjutisi Eesti üle

Kui Eestis midagi tähtsamat sünnib, siis see kajastub ka siinsetes portugaliakeelsetes ajalehtedes, harilikult telegrammilise teate näol. Tavaliselt on need teated pärit „Estonia—Tallinn“, kuid mõnikord sekka ka „Revalist.“ Ent on ka kordi, kus võetakse pikemalt sõna. Nii oli see Eesti uue kriminaal seaduse puhul, kus kuritegijal on võimalus valida poomise asemel mürgikarikas. Kirjutati kaunis pikalt ajalehtedes ja ajakirjades, kuid teatava võõristava maiguga. Brasiilia ühendatud riikide kriminaal-seaduses puudub surmanuhtlus.

Vabadussõjalaste põhiseaduse vastuvõtmise puhul kirjutati itaaliameelsetes ajalehtedes pikalt ja kiitvalt sellest, mis sündis Eestis Itaalia eeskujul, kirjutised ise sisaldasid rohkesti ülesvõtteid Eestist. Harilikult suurimaks Eesti tutvustamise momendiks on iga aasta Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva 24. veebruar ja selle traditsiooniline pühitsemine São Paulo eestlaste poolt. Sel Puhul ilmunud teated ja kirjutised Eesti üle, ülesvõtted riigivanemast, pealinnast, tähtsamatest sündmustest ja isikutest on pärit kas Eesti konsulaadist ehk São Paulo eesti seltsilt „Uus Kodu.“

São Paulo koolide õperaamatutes ja geograafia atlasides tuntakse Eesti

pealinna vaid ainult Tallinna nime all, kuid kohalik São Paulos ilmuv saksaakeelne „Deutsche Zeitung“ tarvitab ikka visalt „Reval.“

Uheks huvitavaks ja suuremaks artiklikaks Eesti üle ja tema vanast pealinnast Tallinnast, oli hr. LYDER SAGEN'i kirjutis ajalehes „Folha da Manha“. Soome konsul hr. Lyder Sagen, kes rahvuselt norralane, niisama kui meie Eesti konsul hr. Finn B. Arnesen, on tuntud suure Eesti sõbrana. Möödunud suvel külastas hr. Lyder Sagen Eestit ja viibis Tallinnas. Kirjutis „Folha da Manha's,“ ühes kahe ülesvõttega Tallinnast, sisaldas neid suurepäraseid muljeid ja häid mälestusi, mis vana ja ilus Tallinn enesest oli jätnud. Hr. Lyder Sagen on tuntud väga aktiivse ja suuremeelse isikuna, olles Texase õlikompanii direktoriks üle Brasiilia, omab ta ka veel kirjaniku kalduvusi. Palju reisinud ja näinud, on tema sulest ilmunud mitmed raamatud. Portugaalia keelne raamat „Dinamarca“ (Taani) leidis väga sooja poolehoidu ja hindamist. Kirjutis ajalehes Tallinna ja Eesti üle oli vaid väljavõte peatselt ilmuvast portugaliakeelsest raamatust, nagu seda autor ise väljendas, kus ta esitab tähelepanekuid, tuues muljeid ja andmeid Baltiriikide: Eesti, Läti ja

Dr. Lyder Sagen

Leedu üle, maad, mis Brasiilias veel vähe tuntud.

Hr. Lyder Sagen on São Paulo Eesti Abiandmise ja Hariduse seltsi „Uus Kodu” auliige ning Eesti Vabariik on tema teeneid hinnanud Eesti nime ja siinsete eestlaste hääks E. V. aukodanikuks nimetamisega ja aumärgiga.

Tähtsaks teguriks Baltiirike tutvustamise alal on saanud kohapäälne Baltimaade Sõprade Selts (Sociedade dos Amigos dos paizes Balticos). Nimetatud seltsiliikmed, kes kuuluvad

São Paulo seltskonna eliiti on korraldanud loenguid, kus on räägitud nii Soome, Eesti, Läti kui Leedu üle. Ka on seltsi poolt ilmunud mitmed kirjutised ja teated, mis on käsitanud Baltimaaid. Baltimaade Sõprade seltsi esimeheks on hr. Dr. Sinesio Rangel Pestana, kes São Paulo „Santa Casa” haigemajade direktoriks ja tuntud ajakirjanikuna, kui intelligentsemaid brasiilasi, Baltimaade Sõprade Uingu asutajateks liikmeteks olid ka hr. Lyder Sagen ja S. Paulo Eesti konsul hr. Finn B. Arnesen.

Kas ükskõiksus või hajameelsus

Jüri Viinamägi

Õige vähe saame meie, väliseestlased, tunda ja näha oma armsa kodumaa eestimeelsust.

Organisatsioonid, valitsus ja ta liikmed ei ole meid veel suutnud veendumusele tuua, et Eesti propaganda vä-

lismail, püüaks Eestit eestimeelselt tutvustada. Mina ei pea õigeks ega sobivaks praegu sellest kirjutada, mis minul tuli läbielada propaganda põllul Eesti riigi asutistega. Utlen vaid lühidalt, et minul puuduvad dokumentaal-

sed tõendused selle propaganda üle, mida olen püüdnud teha välismail küll koolides, ülikoolides, ühingutes ja raadios, et see oleks ühe silbigagi huvi äratanud Eestis nende asutiste juures, kes propagandast huvitatud peaksid olema. Ei ükski asutis ega isik ei ole minult pärinud, mida olen mina Eesti üle kõnelenud ja kas minul ei oleks vaja materjale Eesti tutvustamiseks?

Pean avaldama oma sügavamat tänu fotoäri omanikule hr. Parikasele, Tallinnas, kes mulle, minu palve peale, hulk Eesti ülesvõtteid ja muid andmeid Eesti üle saatis, minu esimese loengu puhul Berliinis, Eestist, ilma tasuta.

Ka hr. saadik Markusele võlgnen tänu, kes oma era ülesvõtete kogust mulle palju materjali tarvitamiseks andis.

Ei vana Eesti ega „Uus Eesti“ ei ole suutnud veel näidata oma kohustuste täitmist oma riigi vastu propaganda põllul välismail. Minul puudub igasugune tahtmine võrdlusi esile tuua vana ja uue Eesti vahel, küll aga on minul südame soov uuel Eestilt rohkem hoolt ja kohusetunnet näha ja leida meie väliseestlaste vastu ja selle töö vastu, mis meie teeme oma armsa kodumaa hea nime ja tutvustamise alal välismail.

Meile, väliseestlastele, saadeti Isamaaliidu Album „12. märts“. Sealt lugesin, et Eesti ja ta tõsised eesti mehed kutsuvad kõiki ülesse ühisele üleshitavale tööle. Kuna väliseestlus, kas organiseeritud või mitte, kuulub ka Eesti riigile, vähemalt moraalselt, siis mõtlesin end sellele isamaa üleskutsule rakendada. Võtsin end kui sõdurit, kes täidab ülemjuhataja kindral Laidoneri käsku Kästi ju meid, sõdureid, ka eraelus Eesti Vabariigi sõduriteks jääda ja võidelda Eesti tuleviku eest.

Mis jäi aga tulemata? Igasugune vastus minu vastukajale uue Eesti üleskutsule. Siin üks tunnistus ükskõiksusest väliseestlaste vastu Eestis.

São Paulo eestlased kirjutavad Eesit Vabariigi valitsusele palve passide pikenduse asjus, sest ei taheta oma kodakondsust kaotada ega teise riigi kodanikkudeks saada. Sellele hindamisväärt ihaldusele ja tunnistusele, et Eesti meelsus elab, ei saadud Eesti valitsuselt ei mingit vastust.

Meid, väliseestlasi, nagu ei olekski olnud!

Hiljuti pöördusin E.V. välisministeeriumi poole palvega mulle materjale saata Eesti tutvustamise alal Lõuna-Ameerikas. Sain palju ilusaid ülesvõtteid ja kaks raamatut Eesti üle, Uks raamat saksa ja teine ingliskeelne. Inglisekeelse raamatu ja ülesvõtete eest minu sügavaim tänu. Kuid saksakeelne raamat „Estland, Volk, Kultur Wirtschaft“, pani mind imestama. See raamat (350 lhk.) on koostatud Eesti ametliku statistika keskbüroo poolt. Eessõna näitab, et raamat on mõeldud Ida-Euroopa saksakeelsele rahvale. Utlen: „Jumal hoidku, et see raamat ei pääseks Saksamaale marusakslaste kätte, siis juba homme võiks oodata saksa vägede sissemarssimist „Estlandi“, kui saksa kultuuriga ja saksa ametliku keelega maasse.“ Lasen rääkida raamatut ise sääl leiduva keelega. Raamat algab kuulutustega:

— „Polaris“ Estland. Versicherungs A.-G. Verwaltung in Reval, Alte Lehmstrasse 12. Filiale in Dorpat. —

Niisuguseid kuulutusi on küllalt, toon veel näituseks mõned:

— A.G. der Baltischen Baumwollspinnerei und Weberei. Reval, Estland. Fabrik: Koppelstrasse 21. Verwaltung Gr. Karristrasse 15. —

Ehk jälle kuulutus:

— A.G. Der Zementfabrik „Port-Kunda“. Fabrik in Kunda bei Wesenberg. Verwaltung — Reval, Lehmstrasse 9. —

Tahan küsida, kas tõesti niisuguse keelega kuulutused ametlikus Eestit tutvustamise raamatus annavad õige ülevaate Eesti üle ja kas see paneb sakslasti uskuma, et saksa kultuuri ja keeleline piir on tõesti saksa geograafiline piir?

Saksa keele ja kultuuri piir selle raamatu järele on Narva!

Ilmuski hiljuti ühes Saksa noorte ajakirjas Saksamaa õigustatud piiride üle artikkel ühes Narva linna ülesvõttega: „Kultur Grenze — Reichsgrenze”.

Kas ei langenud juba Eesti Vabariigi iseseisvuse väljakuulutamisega saksakeelsed linnade ja tänavate nimetused ära, mida Eesti rahvas ei tunne ega tarvita. Kas ei võidelnud meie postivalitsus eestikeelsete nimetuste eest? Kas kusagil leiame posti internatsionaal aadresside raamatus nimetusi: Reval, Dorpat, Wesenberg, Estland? — Ei leial Küll aga: Tallinn, Tartu, Rakvere, Eesti,

Agar riigiasutiste poolt väljaantavad raamatud näitavad saksameelset palet.

Kui siin Brasiilias, pidasin oma esimest loengut Eesti üle (mitte Estlandi üle), siis lasin saksa lapsi sedelikestele kirjutada: Tallinn, Tartu, Eesti j. t. sõnu ning hr. direktori ja õpilaste ühise hõiskamise saatel võtsime seinal rippuva geograafia kaardi korrektoori ette, kleepides saksakeelsetele nimetustele uued ja ametlikud eestikeelsed nimetused. Utlesin, et ärge kirjutagu enam kunagi Estland, Reval, Dorpat kirjatümbrikutele, neid ei viida kätte, sest sarnast, riiki ega linnu ei ole olemas.

Olin õnnelik, et minul puudus tol korral raamat „Estland, Volk, Kultur, Wirtschaft”. Mis oleksid öelnud õpilased ja hr. direktor kui mina seda raamatut neile oleks näidanud?

Lähem nimetatud raamatu teksti juurde. Esimesel leheküljel leiame „Kar-

te von Estland” Võib silmad peast väljaada, aga Reval, Dorpat j. t. sarnased nimetused puuduvad, küll aga leiduvad Tallinn, Tartu. Oletame, et keegi saksa kaupmees reageerib kuulutusele ja tahab Revali ehk Hungenburgi kirja saata, kuid ligiolevalt kaardilt ta neid nimetusi ei leia.

Kaardi alt loeme: „Die geogrfischen Namen Estlands. Durch deutsche Editionen sind diese Namen (s. t. saksakeelsed nimed) auch in Deutschland bekannt geworden. Amtlich sind indessen gegen wärtig nur die estnischen Ortsnamen im gebrauch.”

Missugused on need ametlikud eestikeelsed nimetused, kas Dorpat, Reval Gr. Karristrasse, või Tartu, Tallinn, Rataskaevu? Arusaadav, et ühe ametliku raamatu keelt tuleb ka ametlikuks lugeda. Seega oleks posti ja geograafia keeleks — Saksakeel.

Või arvab mõni, et see „viga” kuulub minevikku (raamat on trükitud 1931. a.) ja nüüd on lugu teisiti, see eksib!

„Ga-Pa” olümpiaadil esines Eesti meeskond „Estland” plakati all. Miks mitte „Eesti”? „Ga-Pa” võistlused polnud mitte kohalikud saksa võistlused, ka siis oleks „Estland” lubamatu, vaid internatsionaalsed. Kui millegi pärast ei tahetud esineda „Eesti” nime all, siis oleks võinud „Estonia” ehk „Estonie” all, milleks see „land” nii väga tarvilik?

Tõesti paneb imestama, et isegi ülemaailmsel olümpiaadil ei esineta „Eesti” nime all, kuna aga kodus tehakse igasugu nimede eestistamist.

Saksamaal, kus rohkem tarvilik Eestit eestiliselt, mitte kadakaliselt, tutvustada, just sääl esineb meie riiklik propaganda loogikata, saavutades eba-meeldivaid tagajärgi Eestile.

Reis Brasiiliasse

Raimond Pöder

VI

Ei, vaid siin elatakse loodusest, viinamarjadest ja muist frukteist, milledest see saareke rikas. Ja sarnane viis on täielikult kondile ja iseloomule vastav elu portugaalastele, lõunamaalastele, kes rohkem ei igatsegi ega mõtlegi, kui ainult tänasele; sööb oma kõhu hästi täis, joob marjaveini otsa ja on lõbus, laulab, rahul enesega ja kõigega.

Kas see pole küllalt jumalik elu, kes sellega harjunud! ?

Oh Madeira!

Sama paadikesi frukti müüjatega, nagu Vigos ja Lisboas, oli ka siin. Kuid siinsed olid palju ilusamad, puhtamad. Juba nende ilmumine äratas headmeelt. Nagu polekski mõeldavad olnud need hurmavad lained, ilma paatideta, mis sõelusid, kui luidged me laeva ümber.

Oli ka noori poisikesi, kes vette visatud raha järele sulpsatasid ja püütud raha võidurõõmsalt viskajale, näitasid.

Meie uudishimu oli suur. Peremeeski vahtis neid kui imeloomi.

— Kae sindert! Nagu kala teine sulpsab vette!

Oot, ma õige viskan kah! Peremees võttis taskust tinast püksinööbi ja viskas vette.

Madeiralane sulpsas järele. Kuid varsti sadas meile ähvardusi ja tundmata söimuseõnu alt ülesse.

Nähtavasti, Peremees tahtis halba heaks teha ja viskas uuesti, seekord aga ühe prantsuse frangi.

Savi soovitas uued säärikud tagant järele visata.

See juba ajas Peremehel kopsu üle maksa, haaras Savil kraest kinni ja virutas tulise vastu vahtimist.

— Poisinolk! Kui sa oma leivalobu ei taltsuta, saad veel, ja tõukas Savi nõõrihunnikusse.

Savi jäi vait kui sukk.

Meil ei jäänud muud, kui muigata.

Nii siis etendust igalpool! . .

Varsti, kõikidä üllatuseks, sigines laevale täieline turg. Puuvilja, muid kribu-krabu kaubitsejaid, oli lubatud laevale tulla. Keele oskamist polnud siin vajagi. Näidati näpuga ja seletati kätega. Meile oli tähtis frukt ja neile raha. . .

Sarnane tumm pantomiim oli väga stseenirikas. Olgugi, et nimetan seda olemist tummaks, oli kära ja seletamist küllalt. Aga see seletamine oli sama, kui äsja sündinud laps, kes kedagi ega midagi ei mõista, kuna ometi on temalgi omad soovid. . .

Noh sai siis ka söödud, küll viinamarju, apelsiine, banaane, mandariine ja muud, millede nimegi ei tea.

Peremees arvas, et kui igapäev niipalju vorpida saab, võib ise fruktiks muutuda.

Eks ta olnudki, sest pisut hiljem, oli otse häda. . .

Kui juba oldi fruktidest täissöödud, muutus see sinane fruktiturg päris Persia turuks, või millegiks muuks, millele kohast nime ei teagi anda.

Päev peale Madeirast lahkumist oli väga pahur. Öö veel hullem tuul hulul kui väike laps, nutvalt ja kaebavalt. Laev kiikus ja nagises võimsate lainete käes kui mängukann.

Sarnane olukord külvab alati umbusaldust ja kartust.

Kuna haiged jälle oma harjunud häda kaebasid, siis peab avalikult ütleva, et sarnane olemine oli päris S. O. S.

Madeirast Brasiiliani, on meil kõige pikem vahe veel loksuda. Olles lahtisel ookeanil, võib loota veel hullematki tormi.

Uks asi, mis kõigile silma ei hakka, või lihtsalt tähelepanu ei juhi, oli see, et mahasõidetud aja sees märkasin kuidas vesi oma värvi muudab. Euroopa kallastel oli see sinakas tume, Madeira all nagu rohekas- ja nüüd nagu mustjas-sinakas.

Täna kõikide üllatuseks olid lendavad kalad. Need on umbes meie heeringa suurused, pealt tumedad, alt valkjad. Külgedel õhukesed läbipaistvad soomused tiivad, millede abil nad veest õhku tõusevad ja oma 50-100 ehk veel enamgi mtr. ära lendavad. Nende lennukõrgus piirdub umbes 10 kuni 15 mtr. Vahest lendavad karjas. Lennuajal nad tiivu ei liiguta, tuul kannab neid edasi ja ainult tormisel ja tuule küllasel ajal on neil põli.

Väga huvitav! Paar tükki satustid laevale. Sarnane suur randkala, nagu seda oli meie laev, nähtavasti neile ei meeldinud, nad kõik surid pardal.

Peale selle, kes viibib öösel laevalael ja jälgib laevakere äärt seal kus ta veega ühineb ja kus vesi nagu liikumisest keeb, võib näha ilusaid sädlevaid pärlikesi. See on fosfor, mis sünnitab sarnaseid pärlikesi vastu laevakere hõõrudes.

Nii see elu laevas on. Otsi siit-sealt vaheldusi, et päeva mööda saata. Tõtt öelda, aeg kaob küll väga ruttu, kuid tormiga on igav ja üksluine; pole kellega sa vestled, kellega sa naljatad. Kui tahad kampa lüüa teistega, siis viska pikali ja hoiga kaasa. Aga tervele inimesele see ikka ei lähe. See oleks nagu pilkeks ja pealegi tolku vähe, ning omalgi hakkaks piinlik. Kuna terveidki võib merehaigus vallutada... seepärast siis kannatust.

Ööl vastu 6 dets. juhtus väikene, kuid hirmus segadus, mis sünnitas nuttu ja valu. Nimelt, mässavast tormist ülesaetud vägevad lained möllasid edasi. Olime kõik juba magama heitnud s. o. voodites. Öösine pimedus tõi ka haigetele pisut rahu, kellede ohked kostsid nagu maa alt kartes segada rahulikke magajaid.

See võis olla juba üle poole öö kui meie laev äkki külgepidi kiikuma hakkas. Sarnane ootamata kiikumise suuna muutmine äratas meid kõiki. Asjad, mis olid laudadel või põrandal, kukkusid ümber. Uksed paukusid kinni ja lahti. Purustatud asjad sõelusid mööda kajutide põrandaid taktis laeva kiikumisega. Reisijad seda kuuldes ja nähes, kokkusid ära mõeldes, et õnnetus on juhtunud. Joosti hirmsa kisaga, aluspesu väel kotpimedale laevalaele, et endid päästa. . . Naised, lapsed nutsid. Uldine segadus selles trügimises ja teadmatuses, kujunes metsikuks ja kurvaks pildiks.

Tõesti, see oli õudne tunne. . . Kest sügavat ookeani, kotpime öö — ei mingit lootust päästmiseks. . .

Emad, isad omi väkeseid mudilasi rinnale surudes, avaldasid südantlõhes-tavat stseeni. Põlvitati, sirutati käsa ülesse, paluti pisarsilmis. Saadeti pal-veid „Suure Looja“ poole, kes ainu-kene päästja võis olla...

Kuna all möllas vesi ja varitses surm!

Kaks looduse vägevust võitlesid omavahel. Sajanded südamed seisa-tasid, sajanded suud ohkasid...

Väikesed lapsed, kelledel polnudki aimu, ei hirmust ega surmast, surusid kramplikult emade rinna vastu.

Suuremadki, täiskasvanud mehed avaldasid oma nägudelt ilmet, milles peegeldus, lapselik kartus ja hargsus, kellede jalad ja käed olid nagu kinni mässitud, kellede mehine mõistus oli nagu kaikaga löödud peas uimaseks.

See oli minul esimest korda elus näha inimmassi võitlemas teadmatuses oma elu eest.

Kuis kardetakse surma... huk-kumist...

Kui armas ja kallid on elu siis...

Kuna ometigi surijad oleme kõik...

Ja sõjad, revolutsioonid, mässud, tapmised... Kust saavad siis need inimesed sarnast toorust, julgust ja mõistust?

Ja ometi kardame nii väga surma.

Siis öeldakse: on olemas eesmärgid, isamaa, vabadus, enesekasus, auahnus.

Ja sa lähed tapad oma isa, venna; oma teise ligemise — pühas teadmises ja vande all... et pead tapma, kaitsema maad ja rada, rikkust ja vara, mida sul polegi... Kuis on sul siis mõistust et ennast kaitsta ja teist hävi-tada. Oled vahva, isegi nii vahva, et sulle raudrist rinda pistetakse... Ja oled siis uhke! Ning lähed ja tapad jälle, et olla vahva, et saavutada uut risti... rinnas kandmiseks, enese uhkuseks; ja teiste kasuks...

Kuna ometi ei jäe me keegi ristita...

Inimmass, sa oled kui kari ees-leid, keda käputäis inimesi vankriette seob, sulle halastamatult piitsa an-nab ja juhib kuidas meeldib, kuhu tahab...

Kus on su vahvus siis? Ja kus on su vahvus praegult?

Ärka lojus ja tule mõistusele, sest sind on loonud Jumal, seepärast aus-ta teda...

Juhtumise üle laevas saime pea-gi selgust. Ilmusid laeva ohvitserid ja teatasid, et hädaohtu pole — laev olla pisut kursist välja läinud, sattudes küljelainetesse.

Segadus rahunes. Südamed ker-ged. Pärast isegi naljatati ja naerdi.

Imelik on see suur looduse võim! Ja imelikumad inimeste tunded iga hä-daohu ees ja pärast.

Käisin hiljem laevalael. Öö oli soe. Isegi torm oli pisut vaiksem. Kuu paistis tuhmilt pilvede massist.

Juhtumine oli kõike äraväsitanud Kajutisse tagasi jõudes leidsin endi-seid surmahirmus olevusi — sügavas unerahus puhkamas.

Uni, jumalik vahend, mis rahustab, toob unustust ja värskendab kõiki.

Järgmisel hommikul tervitas meid särav päikene. Ilm oli rahulik ja ini-mestel tuju hea. Täna tundus isegi palav. Pidime koorima üleliigsed riided seljast. Hiljem tõmmati ka suur pul-danriie üle laevateki päikese varjuks, mille all mõnus oli lamada.

Uks väga tähtis asi laevas on söök. Sarnases värskes õhus igapäev viibides ja mitte midagi tehes, teki-tab alalist söögiisu. Ja kui sarnase heaisu juures söök halvemaks muu-tub, siis on arusaadav, et kõht on esimene, kes nurinat tõstab.

Nii juhtuski. Söök muutus keh-vemaks. Meie polnud aga sellega ra-hul, tõstsiime protesti ja käisime isegi kapteni juures. Kaptan, kikkis habe-mega vanahärra, kuulas meid tähele-

panelikult ja lubas asjaolu järele uu-rida.

Ja ta seda vist tegi, sest söök muutus jällegi hääks ja maitsevaks.

Siis veel üks kentsakas nali — naiste „O. O. O.” läks rikki. Nüüd käivad meeste omas läbiseegi. Samuti on lood pesemise toas. Alguses pisut häbeneti. Aga äranähes, et mehed polegi nii hullud, läksid naised õige julgeks. Mõni tuli puha aluskuue ja särgiväel. Ning küürutades pesemismõnu juures, ei häbenetud ühtegi, kui isegi rinnad välja pugesid.

Aga enne, kui mõni mees juhtus nende „omast” möödaminema, siis vaadati kurja pilguga ja tehti kisa, et olla häbematus.

Ja ja. . . nii on see maailma elu. Ja nii on need naised. . .

* * *

Jgapäev annab soojus end rohkem tunda. Uhes sellega kasvab ka laiskus. Pikutame tundide kaupa ega viitsi ennast ümbergi pöörata.

Kraadiklaas kõigub 25 — 30° R. järele. Aga alaline tuul on mõnusaks jahutajaks.

Riietuses oleme kaunis primitiivsed. Laseme paljajalu ringi, mis muidugi lubatav meie, emigrantide, laevaosas.

Öösel paljud magavad lael. See sinane laager, võib küll kentsakat pilti esitada, teistele 1. ja 2. kl. reisijatele, kes meid vahest ülevalt alla vaatamas käivad, aga ise selles viibides ei saagi nagu aru, et siin midagi ebaloomulikku või kentsakust oleks. Pealegi, sarnane vaba olemine tundub päris mõnusana, kus ei nõuta piinlikke kombeid ega etiketti.

Inimene on ju harjumuse olevus. Teda võib muuta välisuselt iga seltskonna jaoks. See on, nagu armasta-

takse öelda, et ripub ära missugusesse seltskonda sattud.

Et sarnase soojuse ja laiskuse puhul end pisut ergutada, selleks korraldatakse õhtuseid simmanisi. Eeskätt hispaanlased ja portugaalased. Tantsitakse ja lõbustakse nagu keegi oskab ja olukord lubab. Meiegi setud löövad kaasa, mis pealtvaatajaille naeru jagab.

Vaatamata rohke aja peale, ei tule millegipärast meeldegi mõelda edaspidise saatuse üle, sellest üldse ei räägita, elatakse ainult momendile, muidugi väliselt, aga sisemiselt vist mõtleb iga mees midagi.

Vahest nagu jutu alustamiseks puudutatakse pisut Brasiiliast. Kuna needki pisi arvamisid on roosilised, täis lootusi ja edu.

Õeldakse: lähme seal mõisatesse tööle, kohvi korjama, süüa ja riiet ikka saab. Ja raha — paneme pankka.

Pole häda midagi. See ju Ameerika. . .

Sarnased on arvamisid. Kartlikud ja tagasihoidlikud, mille juures kõige pisemagagi rahuldatakse; seal juures aga muud soovides, salaja — enda südames.

Ja vaadates neid teisi — hispaanlasi ja portugaalasi, siis saab mulje, et nemad lähevad otse rõõmule vastul!

Miks peaksime siis meie, põhjamaalased, tugevad, ning tööarmastajad inimesed teistsugusel arvamisel enestest ja tulevikust olema.

Siiski, on märgata midagi, rõhuvat; midagi teadmatat meie hingel, mille üle vaid sisemiselt mõtleme, mis pisut rõhuva joone me nägudele annab. . .

Selleks on ka põhjusi. Meil seisab nagu uuestsündimine ees. Oleme lapsed, väetikesed ja armetud. Meie ei oska omale leibagi küsida. Ja ema meil pole, kes rinda annaks.

Võõrasema ei mõista meid kunas-ki nii hästi kui pärisema.

Oleme kui sohilapsed, keda ei armastata ega hellitata...

Ja see on me mure, mis igapäevaga kasvab...

Laevas ringi vaadates, näed mitmeid rahvusi, mõned arvurikka perekondadega. Nende isade ja emade nägudelt võib lugeda palju. Kuna nende lapsed jooksevad ja mängivad rõõmsate nägudega.

Kaks kontrasti elus mida võrrelda ei saa... Kuid mõlemad vajavad teineteist.

* * *

Vist igal pikal reisul on laevades moeks korraldada „häiret“. Meil tehti ka proov. Pandi hüüdma viled, mis hädaohtu teatavad, et reisijad end päästa püüaksid. Näidati paate ja päästerõngaid mida vajadusel tarvitava peab.

Paljud leidsid selles naeru ja nalja.

Imelik, kui ruttu ununes inimestel see laeva kiikumise jant, kus nii palju hirmu tunti ja pisaraid valati.

11. dets. olime jõudnud ekvaatori alla. Ilm oli pilvine. Kardetavat palavust, nagu arvasime, polnud olemas. Oli isegi jahedam kui eelmised päevad.

Huvitav oli reisijate ristimine, kes esimest korda ekvaatori läbistavad. Laevalaale oli selleks ehitatud pulda-

nist bassein, kuhu ristilapsi halastamatult sisse kasteti ja sada imet tehti. Meremehed olid meistrid iga trikiga, mis pealtvaatajatele palju lõbu valmistas. Sarnane jant kestis oma kaks tundi.

Kui ristimine oli läbi, siis ristiti ka pealtvaatajaid, milleks juba vare-malt olid voolikud valmis seatud. Ei siis hoolitud riietest daamide ega härrade seljas. Kes aga ette sattus, pidi leppima märja riietega. Sarnane üllatus tuli paljudele ootamata ja leidus inimesi, kes selle üle lausa vihastasid. Aga kellele sa kaebad. See oli „Ekvaatorivana“ tuju.

Et tänane päev lõbusas tujus algas, siis jätkati õhtul samas meeolus edasi. Ja kui väsimus voodisse ajas, siis sai seda täna päris naeruse näoga tehtud.

Nii siis oleme ekvaatori keskpunkti läbi. Päikene oli küll otse peakohal, aga palavust polnud. Isegi mõnus oli pehme tuule käes end paitada lasta. Aga higistama pani siiski.

Arvestades võimalikkude haigustega selles soojuses pandi rõugeid.

Minul käsivars puha arme täis.

Savil oli sama põhjus pahandamiseks. Temal igatahes enam, sest rõuged olla tal alati mädanema läinud. Nüüd kartis sama, et teevad inimese vägise haigeks.

* * *

(Järgneb)

„Meie Kodu“ täievoliliseks esitajaks Eestis on proua Helma Viinamägi. Tallinn, Niine 9a kr. 7.
Rahalised õiendused kõik sinna.

Parana jõe kallastel

Hans Randvoog

Vanu mälestusi Porto Tibiriça's, São Paulo ja Matto Grosso osariigi piiril.

Julgus ja otsustav pealehakkamine kannab sageli inimese elu kriitilisematest silmapilkudest üle. Sageli paistab elus, et oleme sattunud ummikusse ning pole teist teed, kui teistelt abi palumine. Seda muidugi siis, kui tegevusetult käed rüppe ja pea norgu laseme.

See oli 1933. a. veebruari lõpul, kui tagajärjetult otsisin tööd São Paulos ja selle ümbruskonnas. Taskus olid viimased „niklid” ja see mõjus masendavalt. Seisukord oli äärmine ja lähemal päivil oleksin pidanud käe välja sirutama abipalumiseks mõnelt tuttavalt.

Seekord oli veel eestlaste-töötatöölise kokkusaamise kohaks São Paulos minevikust pärit olev „Orja turg” (Largo São Bento), tookord ainult selle vahega, et nüüd ootasid seal pea kõikidest rahvustest „vabad orjad”, töötatöölised, nii mehed kui naised. Seal käis üksvahe päris korralik kauplemine, ent hiljem lõpetas politsei selle koosviibimise ja kaubitsemise tööjoudude ja töötarvitajate vahel.

Otsustasin tolkorral oma masendava olukorra sellega lõpetada, et orjaturul end paari milreisilise päevapalga eest fasendasse maha müüa. Mitmete eestlaste hulgas, keda siin eest leidsin, oli ka minu vana tuttav Aleksander Alpus, kellega 1927. aastal Alto da Serra mägedes Light & Power kompanii poolt ehitatud kunstlikul järvel kalastas, mis aga tookord äpardus, sest kalade rahastamine tegi suuri raskusi.

Töö võimalusi kaaludes, saabus jutt Parana jõeni, kus eestlased Room ja Sergei Tink, ametilt puusepad, juba aastaid olid kalastamas.

Ütlesin: „Noh, mida siis veel, söidame!” Kuid lähemal kaalutlemisel selgus, et keegi meist ei olnud suuteline sõidupiletit lunastama, mis 925 km. teel, São Paulost viimasesse jõeäärsesse jaama Presidente Epitacio'sse, maksis tookord 34 milreisi (üks milreis umbes 20 senti), rääkimata püünistest, mis igalt mehelt oleks kuluna vähemalt 200 milreisi ümber nõudnud. Nii palju raha oli meile seekord ainult ilus unistus. Kuid mõte lõnga otsana oli seekord peos, nüüd oli vaja ainult kerida. Harutlesime omavahel, kas ei saaks kuidagimoodi sõiduvõimaluse sinna?

„Noh, küll seal tööd leiame, varsti on meil püünised ja pea oleme rahadega mehed”, ütlesin. Kuuldused olid, et eestlased Room ja Tink seal kalapüügiga head raha olid teeninud. Kuid, kuidas saada sinna?

„Sõidame „riigi ruunaga”, avaldasin rõõmsalt, oma mõttest headmeelt tundes. See „riigi ruunal” ratsutamine ehk riigi kulul raudteel sõitmine, on Brasiilias moodis ja nii mõnegi mehe hädast välja aidanud. Kuid, et pääseda „ruuna” turjale, selleks on vaja hulk ametlikke toiminguid. Läkisime immigratsiooni büroosse, kuid seal selgus, et meil o'i vaja kirja mõnelt eesolejalt ehk tööandja kutset, prii sõidupileti saamiseks. Meil aga kumbki ei olnud ei teadna ning Tinku aadressi meie ei teadnud.

See päev möödus tagajärjetult ja õhtu saabudes kõmpisin Alpuse elamu poole, kus ööbisin.

Järgmisel päeval oli rohkem õnne. Kuulsime, et on olemas mingi kompanii „Cia. Viação São Paulo - Matto Grosso”, mis enamal ajal ühe orja-

kaupleja asutatud. Sellel kompaniil olla Parana jõel paar madalapõhjalist, vesiratastega reisijatelaeva ja loomade ning inimeste ülejõe vedamiseks parved Porto Tibirigas. Suuremalt osalt veetakse parvedega üle jõe härgu, neid karjatakse tuhandeid km. Matto Grosso osariigi sisemaadelt Parana jõe kallastele, kus nad vagunitesse asetakse ja São Paulo osariigi sisemaale saadetakse nummale. Hooajal toodakse ülejõe 2-3 tuhat härga päevas, 5 milreisi pealt, parvetamise eest. Saime teada, et kompaniil olla ka ruumikas töötuba masinatega, korralikud puust elumajad oma elektriijaama ja valgustusega ning, et seal töötavad juba kauemat aega eestlased: Mikk ja tisler Linder, kes olnud omal ajal vene sõjaväes veltveebliks, ja kelle ebaeesti rahvuslikust meie kõik hiljem kaunis kibedalt tunda saime.

Sarnaste teadetega otsisime nimetatud kompanii kontori ülesse São Paulos. Kontorist aga öeldi, et nemad ei või ilma kohapealt osakonnast järelpärimata ja nõudmata kedagi teele saata. Meid paluti oodata üks nädal. Meie seisukord aga ei lubanud viivitust.

Satusin hääle mõttele. Küsisin, nii hästi, kui tol ajal keelt oskasin, et kas ei annaks kontor meile soovituskirja ja meie sõidame omal kulul. Valetasin, et mul on sõidu raha.

Kontori juhataja kõhkles vähe, siis ütles:

„Hea küll!”

Varsti oli meil soovituskiri käes. Ilma pikemalt seletamata oma kaaslastele tänaval, ütlesin neile, et nüüd läheme selle kirjaga Leedu konsulaati ja sealt saadud paberiga võtame immigratsiooni büroost sõidupileti. Kuna tolkorral eestlastel konsulit São Paulos ei olnud, siis tänu Leedu konsul Dr. Petras Maciuliuse vastutulekule ajas tema nii mõningaidgi eestlaste asju.

Kolmandamal kaaslasel, Fridolinil, ei olnud seekord passi kaasas ja selle-

pärast läksime kahekesti Alpusega.

Konsul võttis meid lahkelt vastu ja kui ta teada oli saanud põhjuse, miks teda külastasime, kõhkles ka tema vähe, kuid ütles peagi: „Hea küll”, ja andis paberi.

Kui järgmisel päeval läksime sõidupiletit saama oli ka Fridolin muretse nud enesele konsuli soovitusel. Immigratsiooni priisõidupiletite inspektor, meie konsuli soovitusi läbi lugedes, ütles omalt poolt:

„Hea küll, võite sõita”.

Seda kuuldes hüppas süda, kui astusime piletite saajate sabasse. Kui piletid käes, öeldi, et sõidame veel täna ja peame olema kella 5.õhtul Sorocabana jaamas.

Heas meeolus olime nimetatud ajal oma pampudega jaamas ja kell 6 minutitega õhtul lahkusime São Paulost.

Oli pilves, ainult päikese loojenedes rebenes pilverüngas ja loojenev päike kuumendas tulipunaselt kui jumalaga jätkuks. Olime rõõmsad, sellest hoolimata, et teadmatusele vastu veeresime.

Pea oli São Paulo linn silmapiirilt kadunud ja mõttes hüüdsin:

„Ela hästi, São Paulo!”

II.

Hämarus. Kahel pool raudteed tõusis lähenevasse öösse mägine maastik. Ainult mõni üksik kurblik savionn kiirelt voolava ojakese kaldal näitas, et siingi on tegutsemas inimene.

Rong tormas metsikult pulsseerides öösse ja pilvita õhuvinest läbi vilkusid mõõtmatus ilmaruumis ringlevad kauged päikesed, tähed säravate tulekestena. Kuid kõik see ei häirinud magusat pealekipppuvat rahu, mis kesköö lähenedes rinda täitis ja joobnustavalt une kaisutusse võttis

Saabus hommik, kui uus lehekülj eluraamatus. Ilus oli vaadelda punetatavat koitu ja sellest peagi kerkivat tulipunast päikest. Noorus — koit, lapsepõli ja tõusev päike, kõik see on

nii võrratult ilus, et äratas kaugeid mälestusi lapsepõlve ajast, kodumaa nurmedel. Mõtted ekslesid siia-tänna.

Ja nüüd Brasiilias, karmi loodusega ja võitlusega. Mõttetu tegu väljuda kodumaalt, kus nii palju ilusaid mälestusi ja eluvõlu.

Silmapiiri ulatuseni, igal pool, sadade kilomeetrite pikkusel laiutab end kohvipuu. Sageli piilusid kohvipuu põõsaste vahelt närides, pool alasti, haiglased kaks rahutat, arga silma, rongi möödumisel.

Päike kõrvetas kõrgel. Ajaloo ratas näitab igalpool inimsöö-arengu tõusu, kuid nende viletsate olevuste hinges, kes harivad loomalikes elutingimustes Brasiilia kohvipõlde, näib lasuvat veel täielikult pime öö. Suurmaapidamine selles piirkonnas ei näi võimaldavat väikekoha pidamist ja maa kõrge hinna ning väikekoha pidamiseks kõlbmatu maapinna pärast ei näi siin olevat lähedamat eluvõimalust ka tulevikuski.

Orinose jaamast mööda, mis on raudtee sõlmpunktiks, muutub maastik. Kohvipõllud harvenevad ja kohvipuud muutuvad kiduramaks. Tulevad suured legendikud mõne üksiku künkaga. Maapind kannab siin ainult jõhvheina ja mõnda viletsat puud ning põõsast. Jääb tunne kui oleksin sattunud põhjamaa tundrassa. Maa olevat siin odav, kuid kõik katsed seda asundada, on maa kehvuse pärast nurjunud. Nägin maisi põldu, kus mais oli vaevalt kasvanud meetri pikkuseks.

Umbes 200 kilomeetrit enne Parana jõge muutub maapind jälle viljakaks. Kuid raudtee ääres on ainult mõni üksik linnakene ja alev vähese rahvaga. Kuna São Paulo väga kaugel, siis ka põllupidamine on siin madalal järjel.

Õhtuks jõudsimel jaama. Rong siin õõseti enam ei liigu ja nii pidime järgmist hommikut ootama. Öömaja ja voodi lunastamiseks meil raha ei olnud ja nii ei jäänud muud üle, kui nurusime jaamatuulemalt luba, õõbida ühes

tühjas kaubavagunis. Veel kord kuulsime seda õndsat "hea küll" ja siis juhatas jaama öövaht meile vaguni. Magamisest palju välja ei tulnud, sest öö oli kuum ja kõvadel laudadel magamine harjumata. Kuidagi see hommik ikka tuli ja kell 9 minutitega jatkasime sõitu Parana jõe. Meeleolu oli ülev ning heitsime nalja sullepatjadel magamisest.

Rong liikus nüüd aeglaselt otsekui oleks ta ennisest kihutamisest väsinud. Maapind muutus tasaseks.

Maakiht koosneb siin pruunikaspuunasest liivakivist, mis kohati paksu hummuse kihiga kaetud ja väga viljakandev on. Kõikjal lopsakas tumeheliste lehtedega kaetud taimestik. Nägin haruldasi ja tugevavarrelisi, kõrgekasvulisi maisipõlde, tugevatüvelisi peroba puid, mille tüved üle meetri läbimõõdus.

Oli keskpäev, kui peatusime Presidente Epitácio jaamas, meie sõidu viimases peatuspunktis. Oli palav päikesel paisteline päev. Vähese pärimise ja seletuse järele võisime oma kraami autodele laduda ja pool tundi hiljem veresime liivasel teel läbi metsa sihtkoha poole.

Koht „Porto Tibiriça”, mille olime valinud reisi sihiks, asub 6 kiomeetrit allpool, Parana jõe kaldal, liivasel maapinnal.

Auto peatus. Olime kohal. Laudmajakesed, maitsekalt gruppides, sillutamata, kuid sirgete tänavatega. Lahke autojuht, itaalane, juhatas meile Mikku ja Linderi elamu, millises majas asus ka kompanii arstina ja apteek. Apteegi vastas, vähe pahemal pool on kompanii kauplus maaelule väestavate tarbetega, ka on jaama juures alevi hulk kauplusi ja paar hotelli reisijatele.

Esimesena tuli välja Mikk, kes oli vist meie häält kuulnud. Ta kutsus meid majja. Et oli pühapäev, siis olid nad hiljem lõunatanud ja selle parajasti lõpetanud. Ehk nad olid küll suguvennad, tundua vastuvõtt õieti jahe.

Paistis isegi, et meie sinna ilmumine neile isegi vastumeelt oli. Põhjus selgus mõni aeg hiljem. Eestlased, kes seal paar aastat ennem ehituse töödel olid olnud, jätnud neile, kui ka kompaniile, halbu mälestusi oma joomingute ja kakelustega.

Et Alpus oli hea jutumees, siis muutus vahekord peagi sõbralikumaks ja nad nõustusid meid avitama tööle soku-tamaga.

Juhiks kompaniis oli tookord sakslane Hakenschmidt, kes maikuul sõitis Saksamaale ja tema asemele asus keegi sakslastest, noor, krahvide järeltuleja, Schulenberg. Kompanii asutaja järeltuleja ise elas Saksamaal.

Kui meile nii isalikult oli nõu ja juhatusi antud, asusime ühe tänava äärel kasvava põlispuu alla ülevaataja ootama. See ei lasknud ennast kaua oodata. Pikakasvuline, laia õlgadega, lahke näoga kuju ilmus peagi nähtavale. Kui temale peale tervituse kirja ulatasime ning eneste soovi olime ettekannud, et tööle saada, ütles ta aeglaselt:

„Väga kahju, meil nüüd vähe tööd.” Ja seda öeldes tahtis ta juba minna, kuid Alpuse tragidus päästis meid.

Tema hakkas nuruma, kas ehk saaks lähemakski ajaks mõnda tööd. Oleme São Paulost ja meil puudub raha tagasisõiduks. Pool vastumeelselt avas viimaks juht kirja ja selle läbi luges üles:

„Hea küll, annan 5—6 päevaks tööd, et saaksite São Paulosse tagasi sõita.” Kui ta oli järele pärinud, mis tööd keegi teeb, käskis meid olla järgmisel hommikul töötoas.

Seisukord oli päästetud, sest Mikku jutu järele oli oodata suuremaid reisi-jatõ laeva ja kraamiveo parkade parandustöid.

Õhtul, kui kohalikus hotellis kõhud korralikult täis olid söödud, tundsimine, et julge pealehakkamine oli meile kasu toonud.

Hirmu tegi mulle ainult see, et lae-

vade parandustööde suhtes omasin vähe praktikat Alpus ja Fridolin olid aga eneste peale kindlad.

Sain esimese tööna enesele ühe jaama läheduses, jõe kaldal sadamas oleva laduhoone parandamise. Hoone oli viltu vajunud ja alussambad kõdunenud. Sain abilisteks kolm „musta” ning töö algas.

Kui kahenädalise töö järele hoone loodsirgelt uutel peroba aluspakkudel täielikult parandatult lebas, sain mitte üksi rahulolemise, vaid kiituse osaliseks.

Märtsikuu päikese ja sealse eriti palava kliima süleluses tuli valada ränka higi, kuid imelikult ei mõjunud see sugugi kurnavalt, isegi kaalus võtsin juure. Ka teised olid enestega ja kohaga rahul. Peale hoone parandamise sain tööle töötoas, päikese varjus.

Kui 5 päeva asemel olid möödunud 5 kuud, olin juba kenakese rahasumma enesele kogunud.

Söök hotellis maksis 4 milreisi päevas ja see oli palava kliima juures väga rasvane ning lihaküllane. Loobusin peagi sellest ja seadsin oma kolde jõe kaldal kasvava kähara puu alla. Ei ole kunagi midagi romantilisemat oma elus üleelanud, kui sellel toiduvalmistamisel lõunamaa hiigeljõe kaldal. Pea seltsis minuga Alpus. Kui tema peale tööaja kalu õngitses, askeldasin mina supipoti ja praepanni kalal. Ja toit, kuigi lihtne, maitse imehästi. Alpus ostis omale püssi ja siis sai ka vahel linnuküpsist maitsta. Selkohal keskjõe oli suur saar laialdase liiva seljandikuga, mis kaugele vette ulatas ja madala vee aegu suure liivase ranna — nagu mere ranna moodustas. Et töös olin harilikult 8 tundi päevas, saades selle eest 12—15 milreisi, siis pea igal õhtul, eriti pühapäevadel, ujusin umbes 50 meetri laiusest kiirelt voolavast jõeharust üle, et liivasel saarerannal õhtupäikese kiiri nautida ja jooksusporti harrastada.

Uhel päeval, see oli vist juunikuu keskpaiku, tuli sinna eestlane poksija Rudolf Tapoper. Ka temal õnnestus töölesaada lukusepana.

Hiljem, kui tööd rohkenesid, tulid veel juurde eestlased: mehaanik Alexander Peikel ja sepp Taal, kes oli tulnud Argentiinast. Tuli veel sinna puusepp Tink, kes Roomaga oli tülli läinud ja selle tõttu kalapüügi ajutiselt katkestanud.

Ehitusele tulid 4 uut laudmaja ja muu seas ühe neist laudmajadest, nelja perekonna jaoks, ehitas Tink. Taal kutsus ka veel oma „küljeluu” ja tütre sinna ja nii oli tervelt kümne liikmeline eestlaste pere koos.

Elu muutus üha lõbusamaks. Meile anti uus elumaja efamiseks. Majas oli kaks kööki, ühes valmistas Taali proua kuuele toidu ja „Professor” keetis ning kühsetas Tapoperile, Tinkile ja Alpu-sele. „Professoriks” kutsuti mind ja ma sain söögitegemisega hästi toime, mis tuli peale tööaja ette võtta. Oli küll söögimaja, kuid söögimaja alati ühtlane toit tüütab ja oma valmistatud maitseb parem.

Septembris hakkas eestlaste pere kahanema. Esmalt lahkus Linder, kes läks tööjuhatajaga vastollu. Selle järele lahkus Taali perekond ja Fridolin Taali väimehena, sest tööd olid sedapuhku lõpukorral. Pea lahkusid ka Peikel, Tapoper ja Alpus.

Oktoobris anti ka Tinkule ja minule lõpuarve, mispeale meie siirdusime kalapüügile. Paar nädalat hiljem sõitis São Paulost ka Paul Veltson minu kutsel.

Kalapüük aga tol aastal ei tasunud ennast ära, sest ilmad olid vilud, vesi väike ja seetõttu kala ei liikunud.

Novembris tuli uus reisijate laev parandamisele ja et varsti oli kalastamise hooaeg möödas, siirdusime meie, kalamehed, uuesti kompanii teenistusse. Ka Paul Veltson sai tublisti kõit tõmmata laeva dokki tõstmisel.

Kalastamine teostub Parana jõel õn- gedega, mis suutelised kinni pidama 20—40 kiloseid kalu. „Pintado” ja „Jahú” võivad kasvada isegi üle saja kilo. Seevastu on „Bacu” ja „Dourado” harilik kaal 10—20 kilo. Kalade üles- ostja käib igapäev mootorpaadiga kohal ja viib kalad kohemaksetava raha eest ära. Pintado ja Bacu eest maksetakse 600 reisi kilo ja Jahú eest 500 reisi, kuna aga „Dourado”, kui Brasiilia vete kalleim kala, maksab 1 milreis kuni 1 milreis 200 reisi kilo.

Heal kalaaastal võib hoolas kalastaja 1 conto kuni 1 conto 500 milreisi teenida kuus. Paremad kalasaagi kuud on augustist novembrini ja veebruarist maikuuni.

Põllupidamiseks on Parana jõe ümbruskonna maad enam-vähem sündsad. Iseäranis sündsad on kompanii maad.

Matto Grosso osariigis 30 km. ülevalpool Rio Pardo suud, mis 6 km. alpool Presidente Epitacio jaama, ja oma vee Parana jõkke kaldab, on maad õige odavad. 1 conto 300 milreisi kuni 1 conto 500 milreisi maksab 25 alkeeri (1 alkeer 24.000 ruutmeetrit). Maapind keskmine ja kõlbulik väikekoha pidamiseks. Minu arvamise järele peaks seal kartulad hästi kasvama. Maa on tasane ja antakse kuue aastase järelmaksuga tarvitamiseks. Suuri puid maa peal ei ole, sest tuli, mis harilikult karjastelt alguse saab, teeb tihti hävitustöid.

Kui aga mets on laastatud, siis tule hädaohtu kunagi karta ei ole, sest enamasti võtavad tuld ainult kuivanud rohuga rohtlaaned. Põllusaaduste müügile toimetamise kergendamiseks on ette nähtud 50% hinnaalandust esimesel kolmel aastal. Põllusaaduste jaama toimetamise eest laevaga võtab kompanii 20 milreisi tonnist (1000 kilo). Põllutöö vaheaegil võib raha teenida puuraiumisega ja müütamisega kompanii aurulaevade kütteks ja ka ale-

visse. Ka on võimalus alati kalastamiseks. Mina näen, et rahata vaesel asunikul, kes tahab ennast Brasiilias põllutööst elatada, on Porto Tibiriças soodne väljavaade. Ka muretseb kompanii ühele perekonna liikmele päeviti tööd, makstes üks milreis tunnis. Kliima terve, kuigi pisut soe.

Palju ei puudunud, et oleksin ühe kohakese asumiseks ostnud, kuid perekonna puudumisel jäi see tegemata. Veel täna päevani mõtlen, et kui elus veel äpardub, siis seal leian ikka omale ühe alalise varjupaiga.

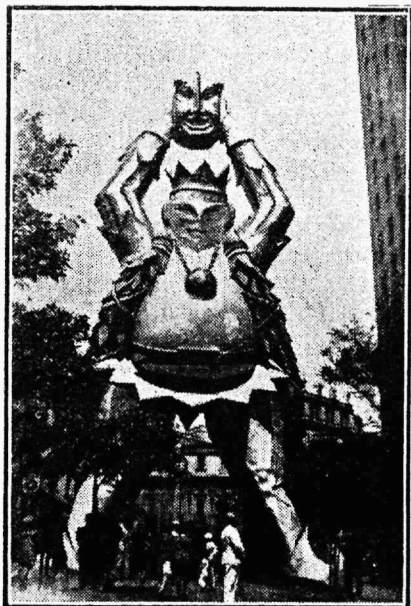
Kui siis sama aasta detsembris lahkusin Porto Tibiriçast oli korjatud ligi 2 contot sula raha. See oli esimene kord Brasiilias, kus tööga nii palju jõudsin koguda.

Nüüd avanes mulle võimalus mu peasihi — kulla ja kalliskivi otsingule asumine. Kuid saatuse kiuste on see tänini teostamatu. Leidsin Tibiriças Parana jõe liivast ainult mõned kollased, pisikesed teemandid, millel oli väike väärtus. Kuid Rio Pardo jõe paremal kaldal näib olevat kohti, kus peaks leiduma teemante suuremal hulgal.

Laulja Jüri Viinamägi, Königsbergi Konservatooriumi lauluõpetajate klassi lektor, Varssavi ülikooli ja Cottbussi õpetajate Akadeemia eradotsent, annab

laulu tunde

São Paulo Karneval

Karnevali Kuningas „MOMO”

Karneval on brasiilaste suurim püha, mis harilikult kestab kolm päeva, kuid karnevali lauludega ja meeleolu loomisega hakatakse pääle juba mitu kuud enne tähtaega. Tänavune karneval kukkus päevadele 22, 23, 24 ja 25 veebruar. Ettevalmistused olid suured ja linnavalitsuse kulutused niisama. Valgustus ilutulestikule, milleks püstitati karnevali peatänavaile kõrged majade kolmandale kordadele ulatavad laudadest postid, mis oma korda värviti kirjuks ja ilustati sadade elektrilambikeste ning hiiel maskidega, mis valmistatud spetsiaalsegust skulptuurselt. Neid dekoratiivseid karnevali poste oli nii palju, et terves São Paulo linnas ei jätkunud elektripirne, et kõiki kohtasi täita postidel. Pääle postide püstitati spetsiaalsegustskulptuurselt karnevali peatänavale, avenida São João algusesse São Paulo hiielehitise Martinelli pilvelõhkuja ette, suur karnevali kuninga „Momo” kuju, mis küü-

nis ligi 20 meetrilisele kõrgusele. Karnevali kuninga kuju omakorda valgustati selleks eriti ülessäetud prohektoritest. Karnevali päevade õhtud juhtusid ka tänavu haruldased sobivad ning meelitasid tänavale sajad tuhanded inimesed, kes jälgisid huviga karnevali korsot või rongikäiku, kus igasugused karnevali seltsid olid väljapannud oma parema igasuguste huvitavate fantaasiate näol. Suurtele rattastega platformidele olid püstitatud küll terved skulptuursed stseenid São Paulo konstitutsionalistlisest revolutsioonist 1932, küll muinasjutulised sammaslossid reaalsete, ilusate naistega, värviliste põlevate bengaal tulede valgustusel, küll igate moodi veerlevad rattad ja muud fantastilised kujud. Loomulik, et rongikäiku hindas komisjon ja huvitavamale ning parimale esinejale, milleks olid seltsid, annetati auhinnad rahas.

Karnevali rahvaks näib loodud ole-

ma neeger, ka näib, et nende seltsid müuga tegemist ei tee, kui vaid karnevaliga ja sellele hakatakse valmistama juba siis, kui vana on lõppenud. Neegrid on vaesed, niisama nende seltsid, suurte rahaliste auhindade juurde nemad ei küüni, kuid selle eest nende massiline esinemine, dünaamilises rütmis ja liikumises trummide ja muu põriseva muusika saatel on haarav ja ürgne. Ilma neegrite ja segavärviliste mulattideta ei oleks seda eksootilist ja huvitavat karnevali, mida Brasiilia karneval pakub. Karnevali tsentrumiks Brasiilias loetakse Rio de Janeiro, säälsed elanikud omavad juba karnevali ande, nii kui seda „paulistad“ väljendavad. Rio karnevalile tulevad väliskülalised Põhja-Ameerikast ja Euroopast.

São Paulo karnevalile tänavu tehti haruldaselt propagandat, nii et konkureeriti täiesti Rio omaga. Isegi kinodes jooksid karnevali propaganda filmid, kuulutused ilmusid seintele seeriatega viisi ning modernselt kirjud futuristlikud. Raadio ettekanded aina vaid koosnevad karnevali lauludest, mis tavaliselt loodakse igal aastal uued ja omakorda auhinnatakse.

Karnevaliga tärkab omakorda ellu terve tööstus igasuguste riietuste „fantasiatega“ näol. Pääle riietuse igasugused perfüümid, mis automaatselt pritsitud, serpentiinid, konfetid ja

muud igasugused ülesleidused, mis müra ja kära valmistavad.

Autod karnevali aegu on kõik tegevuses, loomulik et üüriautode ja gasoliini omanikud teenivad hääd raha, ka linnavalitsus oma korda püüdes kulutusi tasa teha, maksustab autod erilise maksuga. Karneval paneb rahad liikuma ja ses suhtes on tal väga suur väärtus.

Karneval ei ole mitte ükski tänavail vaid ka saalides, kus tantsuuhutakse põõases hoos, öö läbi igate moodi keha vääneldes.

Meile eestlasile, põhjamaalastele, on karneval võõras hingeliselt, võime küll nautida rongikäiku, vaadelda hüppavat ja keevat inimliha rütmiliselt igasuguse põrina ja muusika taktis, kuid meie jääme ikka päältvaatajateks ehk harilikudeks tantsijateks saalides, kuid end nii juhmuseni unustada ilma veini ja õlleta meie ei saa.

Peab imestama brasiilaste loomulikku intelligentsi ja korra austust. Sadade tuhandete inimeste päale vaatamata, kes tänavail möllates ja keevad meeolus, on kakelused ja tülid väga harva ettejuhtuvad nähted. Kuid ka politsei on viimase meheni väljas, et korda hoida ja liikumist juhtida. Karneval on politseile suurimaks tööks, kus tuleb väljas olla vahetpidamata kolm ööd ja päeva

Külastage „Uus Kodu“ EINELAUDA

Maitsevad lõuna- ja õhtusöögid

Austusega:

EVALD KVARNSTRÖM

Koogel - Moogel

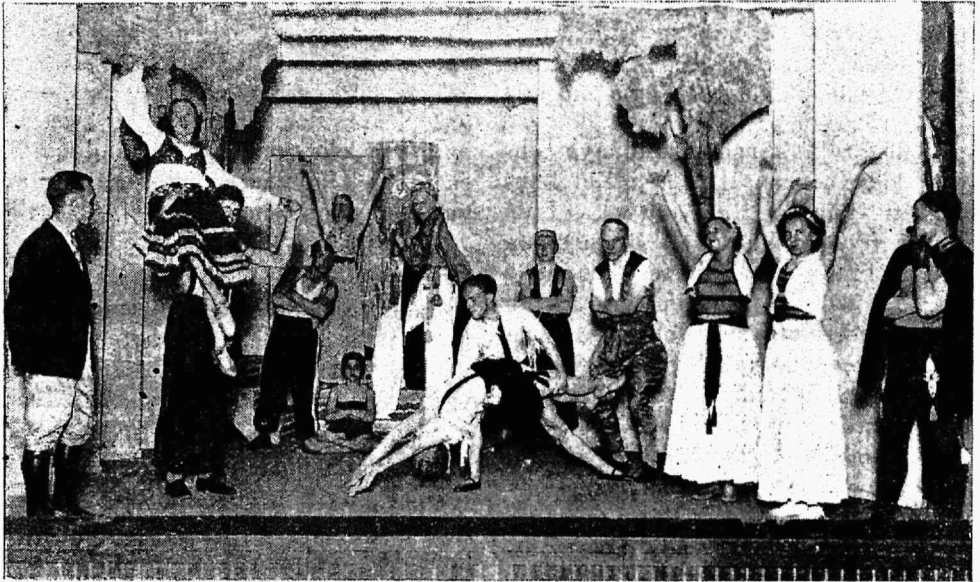
Selle pealkirja all möödus S. Paulo Eesti Seltsis 14. märtsil hoogne pidu.

Pikk, kahe vaatusline ja 18 pildiline revüü, sai ilusaks ootamatuseks kokkutulnud São Paulo eestlasile ja ühtlasi ka tubli töö tunnistuseks meie lugupeetud Juku Lindbergile, kes selle revüü autor, näitejuhiks ja loovaks jõuks oli.

dus ta sisurikkuse ja mitmekesisuse poolest, õige rutusti.

Oli jällegi midagi uut meie seltsis, ja rahvale rohkem vastuvõtlik tükk, kus ei tulnud ei haigutada ega võidelda tukkumisega, vaid tuli — naerda, naerda ja lõbus olla.

Revüü esimeseks pildiks oli võetud parodeeritud triumfmarss ooper Aida'st,

Pilt Koogel — Moogelist: Karla ja Kurat Persias

Seltsi koor, näitetrupp ja ballet, kõik olid rakendud selle „Koogel-Moogel” ülesande lahendusele.

Ja see ülesanne sai hästi ja jõurikalt lahendatud.

Kõik pildid saavad suure kiituse osaliseks. Täis kiilutud saal pealtkuulajaist näis nagu ühte sulatud olevat tegelaste perega.

Ule kahe tunni kestev revüü, möö-

kus palju nalja sünnitas Aida esinemine tantsuga härra E. Näpp'u poolt.

Hr. Jaan Bauer, keda nähti esimest korda laval, sai väga hästi toime „Karla” osaga, mis kõikidest osadest pikemaid oli. Sooviksime hr. Jaan Baueri nüüdsest peale tihemini näha laval.

Kurat, kes Karlat mööda maailma tassib ja isegi reisisid Zepelinil Mar-

sile ette võtab, kanti lavale hr. E. Tambergi poolt; osa oli hästi läbitöötatud ja esinemine mõjurikas.

Pilt „Eestis” kujutas eesti külanoor- te kokkutulekut, kus lauldi eesti rahvalaule ja tantsiti rahvatantse. Oli mee- leolurikas. Selle pildi muusika ja laulu juhiks oli hr. W. Göets, kes hästi nõuetavaga jagu sai.

Hää ja veetlev oli meie noor tant- sija prl. Violeta Umberg kuuludes pil- tis „Good nigh-Sveethart.” See pilt tuli publikumi nõudmise peale korrata.

Pildis „Mees kes naerab” esines bal- let. Rõõmuga võisid kõik konstateeri- da meie balleti märksaid edusamme. Juku Lindbergi suured tantsuvõimed leidsid selles pildis silmatorkava toe- tuse prl. Hilda Jaaniksi tantsu esine-

misega, olles Jukule siin hääks part- neriks.

Piltides ettetulevaid sopransoolosid laulis rähuldavalt pr. E. Turner.

Teistest osalistest seltsi tuntud näit- lejaad pr. E. Pensat, hr. E. Ander- soni ja J. Siigus, olid oma osades väga head.

Kõige selle eest aitäh kõigile tege- lasile ja tänumeelne tunnustus Juku Lindbergile.

Ei saa nimetamata jätta dekoratsioo- ne, lavaseadeldust ja valgustus effekte. Maitserikkad, praktilised ja lihtsad de- koratsioonid olid hr. R. Sirgilt ja tõesti mõjuv lava valgustus seadeldis hr. M. Monsolt.

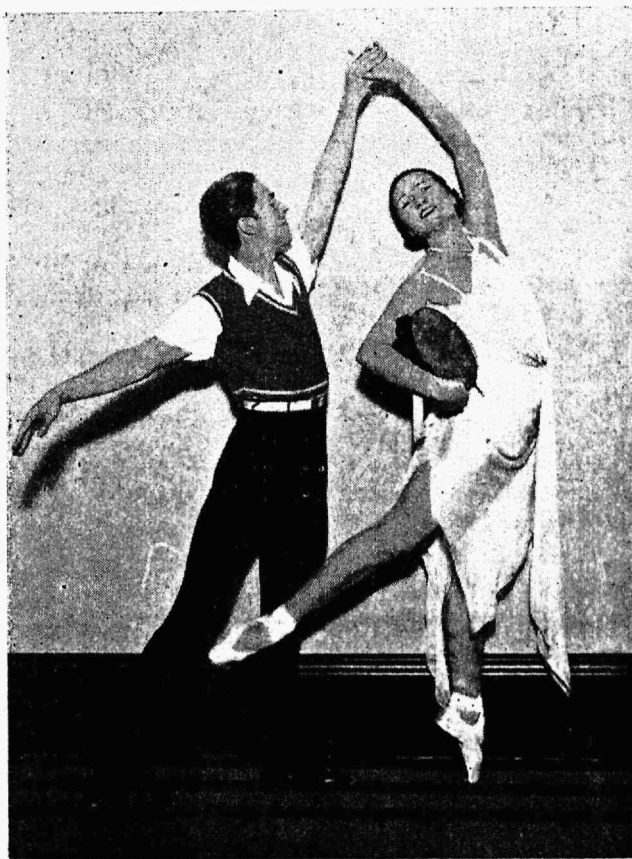
Piduline

São Paulo eestlaste näitegrupp 10 aastane

Laupäeval, 4. aprillil s. a. korral- dati São Paulo eesti seltsi „Uus Ko- du” poolt Johan Lindbergi tulu- ja lahkumisõhtu, mis rohkelt osavõttu publikumilt leidis. Uhtlasi oli nimeta- tud õhtu Brasiilia eesti näitlejate 10 aastase tegevuse mälestamine. Tähtsa sündmuse puhul esines kõnega, hr. Ed. Tamberg, kes ise kuulub nende eestlaste hulka, kui 10 aastat tagasi, tol ajal „Estonia” eesti seltsis, esma- kordselt eestikeelse näidendiga esineti. 10. aastase tegevuse tegelaste hulka kuuluvad: veel pr. N. Schults, hrd. Ed. Anderson ja A. Lepikson. Nende möödunud 10 aasta jooksul on eest- lastel päale „Estonia” seltsi veel „São Paulo Eesti Noorsoo Uhing” olnud ja alles nende kahe seltsi likvideerimisel loodi praegune „Uus Kodu”. Kuid näitlejaskond on ikka üheks ja sa- maks jäänud. Nende vanade näitle-

jate hulgas on ka hr. Johan Lindberg, kes alati seltsi tegevusse end on ra- kendanud. Olles Rio de Janeiro Mu- nicipal teatri esimeseks meestantsijaks, seega ainukese riikliku teatri esime- seks tantsujouks Brasiilias, pole Johan Lindberg kunagi eesti seltsi ära unu- stanud, vaid alati oma töövaheajal te- gutsenud „Uus Kodu” näitelaval küll lavastajana, näitejuhina, näitlejana, lauljana ja tantsijana, ise sääljuures veel luues ja kombineerides revüüd ja operetikesed, mis kohased meie as- jaarmastajatele näitlejatele. Nii Johan Lindbergile kui ka kõigile teistele va- nadele näitlejatele, kes revüüst „Koo- gel-Moogelist” osavõtsid annetati lilli. Ettetkanne ise, kui ka lõpposas tant- su numbrid said rohkete kiiduaval- duste ja aplauside osaliseks. Johan Lindbergile annetati ta enese portree sõprade poolt mälestuseks.

Johan Lindberg ja Maria Oleneva

S. Paulo E. A. ja H. Selts „UUS KODU” aasta peakoosolek

São Paulo Eesti A. ja H. Selts „Uus Kodu” pidas laupäeval 21. märtsil 1936. a. oma korralist aasta peakoosolekut.

Koosolekule, mis algas kell 22.30 oli ilmunud seltsi 80-est tegevliikmest 27, seega otsusvõimeline.

Koosoleku avas seltsi esimees hr. Paul Veltson järgmise päevakorraga:

1. Koosoleku juhatuse valimine.
2. Seltsi tegevuse aruanne.
3. Seltsi tulude ja kulude ning kassa aruanne.

4. Eelarve.

5. Uue juhatuse ja revisjoni komisjoni valimine.

6. Läbirääkimised.

1) Koosoleku juhatajaks valiti hr. A. Aur ja protokollijaks hr. J. Siigus.

Seltsi möödunud aasta tegevuse aruande kandis ette seltsi peasekretär hr. J. Bauer, millest selgus, et seltsi juhatuse on möödunud aasta jooksul pidanud korralisi koosolekuid 28; loenguid ja kõneõhtuid — 6; eeskavaga

pidusid — 10; tantsupidusid — 5; matinesid — 56; teeõhtuid — 1; kontserte — 1; tegelasteõhtuid — 1; Sissetulnud kirju — 53 ja väljaläinud — 56.

Seltsil on 118 liiget, neist eestlasi — tegevliikmeid — 80; teistest rahvustest — toetajaid liikmeid — 30 ja auliikmeid — 8.

Seltsil on liikuvat varandust kogusummas Rs. 7:346\$000, (1500 Ekr.) mis koosneb peaasjalikult mööblist ja raamatutest.

Seltsi juhatus tegi majaomaniku-ga uue üürilepingu, mis astub jõusse 1. septembrist 1936 ja kestab 1. septembrini 1939.

Aruanne võeti vastu ühel häälel.

3. Seltsi tulude ja kulude aruande 1. septembrist 1935 kuni 1. märtsini 1936, kandis ette seltsi revisjoni komisjoni esimees hr. A. Aur. Tulude ja kulude aruanne on tasakaalus Rs. 13:622\$900, raha kassas 1. märtsil Rs. 1:752\$900.

Aruanne võeti vastu ja kinnitati.

Seltsi põhikapital määrati peakoosoleku poolt kindlaks Rs. 640\$000, mis oleks pangas hoiul, ja suureneks igaaastase ülejääkide arvel põhikirja järele.

4. Seltsi poolaasta eelarve võeti

vastu: tulud ja kulud tasakaalus Rs. 10:300\$000, ülejäägina ettenähes Rs. 400\$000.

5. Seltsi uude juhatusse, 1936. a. peale valitakse kinnisel hääletusel: Hrad. Paul Veltson, Jaan Bauer, August Teller, Aleksander Suursoo, Vol-demar Saaber, Arnold Kulpas, ja Anton Imberg:

Kandidaatideks jäävad hrad: Hans Bauer, Jüri Viinamägi, V. Kersten, A. Reks, T. Saaber, Prd. A. Linnart ja E. Reks.

Revisjoni komisjoni valitakse lahtisel hääletusel: Hrd. A. Aur, V. Kurik ja A. Veiderpass. Kandidaatideks jäävad hrd. V. Göets, I. Toop ja A. Lustverk.

6. Läbirääkimiste all võetakse vastu hr. Jaan Baueri ettepanek, mille järele seltsi liikmeks sisseastumismaks on 5\$000, kuna kuumaks jääb endiseks 2\$000.

Hr. A. Aur teeb uuele juhatusel ettepaneku, et viimane kutsuks elu seltsi põhikirja järele sindikaat komisjoni 3-me liikmelise ja pidutoimkonna 7-me liikmelise, missugused kergendaks juhatuse tööd.

Koosolek lõppes kell 24.20.

„Meie Kodu” proovi - numbroid

saadetakse soovijaile hinnata.

Propaganda osakond

Tänuavaldus

Pean oma rõõsamaks kohustuseks siin kohal tänu avaldada São Paulo E. A. ja H. Selts „UUS KODU” juhatusele ja seltsi kirjastus-osakonnale kingitud usalduse eest.

Märtsi kuust peale lasuvad minu õlgadel ja südamel kaks suurt kohustust meie armsa kodumaa vastu, missuguseid püüan terve oskusega, andumusega ja truudusega viia läbi.

Kaks propaganda haru on juhtida ja elada.

São Paulo Eesti Selts „Uus Kodu” ülesandel on minule kohustuseks tehtud väsimata igalpool Eestit tutvustada. Tänuks selle ilusa ülesande eest tahan mina veel suurima innuga, kui kunagi varem töötada Eestile propaganda alal.

Propagandaga, mis seotud „Meie Kodu” ajakirjaga olen esimeseks ülesandeks võtnud ühendust luua meie kodumaaga, sest ei ole mõeldav väliseestlus juurdeta, missugused ei kasvaks kodumaal ja ei leiaks kaitsmist ja hoolitsemist kodumaa eestlaste poolt. Lühidalt, tahan veel ütelda, et see minu töö, ei ole ega saa millegiks muuks kui — suurimaks õiguseks suurima kohustusele.

Jüri Viinamägi

Lõuna - Ameerika eesti laste vanematele ja kirjaoskajatele lastele

Kallis ema, kallis isa ja armsad lapsed!

On ilus ja hea kui võõrsil ei unustata kodumaad. Palju on räägitud ja nutetud igatsusest meie kodumaa järele. On peetud kõnesid ja lauldud laule. Kuid see kõik ei suutnud ega suuda rahuldada ja rahustada ühte kodumaad otsivat südant. Tundub nagu puuduks midagi. Ja puudub tõesti. Puudub elav ühendus kodumaaga, puudub elav ühendus eestlastega kodumaal.

Selle elava ühenduse leidmiseks ja loomiseks on otsustanud „Meie Kodu” propaganda osakond midagi võtta ette.

Seda elavat ühendust kodumaaga algab propaganda osakond looma kõigepealt laste kirjavahetusega. Selle kirjavahetusele on juba kord algus tehtud. Mõnigi Brasiilia eesti laps on astunud ühendusse eesti lapsega Eestis. Nüüd tahab „Meie Kodu” propaganda osakond, laste kirjavahetusele anda enamvähem organiseeritud vormi.

Kõige pealt teatagu iga laps (võib ka lapse vanem seda teha) propagandada osakonnale omast soovist astuda kirjavahetusse Eestiga.

Selleks on vaja ülesanda järgmist:

1. Lapse ees ja liignimi
2. Kui vana (millal sündinud)
3. Kus sündis
4. Lapse vanemate nimed
5. Elukoht siin Brasiilias
6. Kas on soov pidada kirjavahetust lapsega oma sünnipaigast või mitte.

Need andmed tulevad saata järgmise aadressi järele:

Jüri Viinamägi
 „Meie Kodu” propaganda osakond
 Caixa Postal 3530 São Paulo

Häbeneda kirja puuduliku oskuse üle ei maksa ja oleks ka mõtetu. On ju selge, et võõrsil elav laps, tahes ehk tahtmata, ei suuda puht tehnilistel põhjustel oma kodumaa keelt täiuseni ära õppida. Eks kirjavahetusega kasvab ka oskus. On arvata, et kodumaa lapsed, omas uudishimus saavad

paljude asjade üle tundma huvi, mis puuduvad kodumaal.

Siin saab propaganda osakond häämeelega abiks olla ja andmeid andma.

On soovitav, et kirjavahetuses olevad lapsed iga kirjale ka mõne Brasiilia maastiku ehk linna ülesvõtte lisaks juurde. Ka Eestis viibivad lapsed saavad sama tegema ainult selle vahega, et siia Eesti pilte saadavad.

Ajajooksul kasvab piltide hulk üheks ilusaks koguks. Eestis võib see Brasiilia piltide kogu väga hästi mõne koolilaste tööde näitusele väljapandud saada.

Kuna São Paulo Eesti seltsil „Uus Kodu” ka Naisosakond olemas, siis võiks ka siin sarnane piltide kogu mõne laste peole väljapandud saada. Ka täiskasvanutele oleks huvi vaadata oma kodumaad võõrsil, laste kaudu lähemale tooduna.

EESTIS VIIBIVATELE ISADELE, EMADELE JA LASTELE ✦

Linnad, alevid, külad ja vallad! Kuulge! Brasiilias viibivad eestlased igatsevad ühe elava ühenduse järele Eestiga, meie kodumaaga. „Meie Kodu” propaganda osakonnal on praegu organiseerimisel laste kirjavahetus. Propaganda osakond tahab, et siin Brasiilias viibivad Eesti lapsed, kes nii mõnigi hällilapsena siia oma vanemate poolt kaasa toodud sai, meie kodumaale, vähemalt moraalselt ei läheks kaduma.

Eesti lapsed kodumaal! Teil on ilus lahendusülesanne. Brasiilias viibivate lastele, oma väikestele

õdedele ja vendadele meie kodumaad südamesse istutada. Selleks astuge kirjavahetusse, eesti lastega Brasiilias ja puhuge neile kodumaad rindu.

Kirjadele lisage juure ka meie kodumaa ilusamaid ülesvõtteid. Siin viibivad lapsed aga saadavad teile Brasiilia maast ja linnadest ülesvõtteid.

Kes soovib astuda eesti lastega Brasiilias kirjavahetusse see teatagu sellest viibimata „Meie Kodu” propaganda osakonnale järgmisel aadressil:

Jüri Viinamägi
 „Meie Kodu” propaganda osakond.
 São Paulo Brasil Caixa Postal 3530

Toimetuse märkus: Ruumi puudusel oli sunnitud välja jääma hr. E. Klausneri poksideklused Lõuna-Ameerikas.

Toimetus: *E. Anderson, J. Bauer, A. Aur ja I. Toop*

Tallitus: *J. Stigus ja E. Tamberg*

AO MOVELHEIRO

Äri asutatud a. 1900

Mööblid, sissesääded, letid, klaverid, kirjutus-
masinad, arvemasinad, rahakapid jne., jne.

MOYSES HAKIM

Praça da Sé 12-A e 36
Kõnetraat 2-3477
São Paulo

Sociedade de Sorteios do Brasil

PLANO BRASIL "C"

Et võimaldada võita oma suurearvulise klientide hulgale suuremaid summasid, otsustas Brasiilla loosimiste selts, asukoht São Paulos, rua Quintino Bocayuva, 41, valitsuse poolt lubatud ja fiskaliseeritud patent nr. 99., avada rahalised loosimised,

N. N. Plano Brasil „C.”

Loosimised on iga kuu 27-mal, nii nagu see regulamendis ettenähtud. Plano Brasil „C” jagab iga kuu 11.111

preemiat 120:000\$000 väärtuses järgmiselt:

1 preemia a	50:000\$000	—	10 preemat	5:000\$000
100 preemiat	5:000\$000	—	1.000 preemiat	10:000\$000
	10.000 preemiat			50:000\$000

makstes iga kuu 5\$000, sisseastumise maks 10\$000.

Lähemaid teateid saab agent J. Tomilt

Vannutatud tõlk

Miguel Ocougne

*Tõlgib peale teiste
keelte ka eestikeelt.*

Naturaliseerimine

Rua 15 de Novembro, 32. - sobreloja

São Paulo Telephone 2-6393